

redko znanstveno strogost. Pa tudi ni moglo biti drugače z zakonikom, kateri je bil namenjen državi, katere junaški vladarji so se odlikovali na književnem polju, kakor uzorpesnika *Gorskega Vienca*¹⁾ in *Balkanske Carice*²⁾, katere narod znal je braniti s svojih pečin poleg častnega krsta (križa) i slobodo zlato i dragoceni srbski jezik.

Prof. Vojnović.

Pravosodje.

a) Daritna ali odplačilna pogodba.

Okrožno sodišče v Gorici je v pravdi Josipine K. proti Juliju B. zaradi plačila 2500 gld. s pr. o tožbi de pr. 21. oktobra 1884 št. 5349, razsodilo :

Toženec Julij B. je dolžan tožnici Josipini K. namesto dolžnega deleža po njeni hčeri Ernestini B. rojeni K. obljubljeni odpravo v znesku 3000 gld. a. v. oziroma po odbitih že izplačanih 500 gld. a. v. v ostalem znesku 2500 gld. a. v. s 6 % obrestmi od dne 7. julija 1883 plačati v 14 dneh.

Vsled toženčeve apelacije je nadsodišče v Trstu ovrglo sodbo prvega sodnika ter s sodbo z dne 21. aprila 1887, št. 1355, obsodilo tožnico v povrnitev stroškov, in to iz nastopnih

r a z l o g o v :

Ne more se tajiti važnost toženčevega ugovora, da obsega ona obljuba, iz koje izvaja tožnica svojo zahtevo, le ustno in tedaj nepravomočno darilno obljubo; iz tega je pa samo ob sebi jasno, da je razsodba te pravde v glavni stvari odvisna od rešitve prvega vprašanja, ali je po tožencu obljubljena odprava, kakor se to trdi v tožbeni zahtevi, dejanski stopila na mesto tožničine terjatve dolžnega deleža po njeni hčeri Ernestini B. rojeni K. in je sedaj smatrati povračilom za tožničino odpoved temu deležu, ali pa, se-li ni morda obljubila ta odprava, ne da bi bil toženec za časa te obljube že zavezan k napominanemu

¹⁾ „Gorski Vijenac“ je epska pesem, jeden naj lepših proizvodov srbskega pesništva, zložil ga je *Peter II. Petrović Njeguš* (1813 - 1851), ki je bil vrlo moder vladar.

²⁾ „*Balkanska Carica*“ je dramatično delo zdanjega črnogorskega kneza *Nikole I.*

povračilu. Kajti le v prvem slučaju bi bila pogodba, ki je navstala vsled sprejema vprašavne obljube, odplačilna (§§. 864. in 921. o. d. z.), mej tem ko bi v drugem slučaju ne bila navstala ta pogodba vsled pravne zaveze k tej obljubi, marveč le iz dobre volje toženčeve; bila bi tedaj darilna pogodba, iz koje ne bi imela tožnica, ker se je ista le ustno dogovorila brez dejanske izročitve, nobene tožbene pravice (§. 943. o. d. z.).

Sedaj, ko je to povedano, treba je pred vsem naglašati, da tožnica izrečno pripoznava v repliki: za časa odpovedi napominanemu dolžnemu deležu, koja se je brezpogojno vršila po zapisniku A z dne 14. oktobra 1879, se iztožena denarna odškodnina ni pogodila, — da pa trdi: ka se je odpovedala pod tem pogojem kot namestkom, da toženec ne proda specerijske trgovine svoje umrle soproge in hčeri tožničine, marveč jo ohrani vnuku slednje, Francu K.; ker je pa toženec vzlie temu prodal to trgovino in s tem oškodoval tožnico v njeni pravici, obljubil jej je kot povračilo za t o dne 7. julija 1882 znesek 3000 gld. a. v.

Kar se tiče dogovora glede ohranitve trgovine za tretjo osebo, je isti presplošen in nedoločen, da bi se moglo iz njega sklepati na zavezno pogodbo (§. 869. o. d. z.), kajti manjka mu poleg podatkov o dōbi in načinu, kako naj se prepusti trgovina tretji osebi, posebno še potrebno natančno zaznamovanje pogodbinega predmeta.

Z ozirom namreč na naravo te trgovine, ki kakor znano obseza najraznejše vrste blaga in se preminja dan za dnevom, navesti bi se bilo moralo za časa dogovora blago po množini in kakovosti, ali pa vsaj — kakor tudi kupčijske terjatve in dolgovi z ostalo pritiklino — po vrednosti. Tudi se ne more smatrati, da je ta hiba nadomeščena z dotičnimi podatki toženčeve prisežne napovedi o premoženji pod A, ker so ti podatki, kakor priznано, še-le sledili napominanemu dogovoru in ker je napoved pod A navstala brez tožničinega sodelovanja. Ta nedoločeni dogovor mogle bi tedaj stranke posebno glede pogodbinega predmeta različno tolmačiti, zaradi tega pa ne vstvarja, ker se ni odločno označila volja, niti pogodbe sploh niti pravice za tožnico, zaradi česar se je morala kot neodločilna prezreti glavna prisega, ki se je naložila v dokaz tega po tožencu tajenega dogovora.

Ker tedaj ni navstala iz vprašavnega dogovora za tožnico nikakova pravica, pa tudi ne za toženca nikakova dolžnost, ne more se govoriti niti o odkupu od te dolžnosti, niti o povračilu za predležeče terjano odškodnino, to tem manje, ker tožbena zahteva ni naperjena

na poplačilo za to, da se toženec odveže od dolžnostij iz večkrat imenovanega dogovora, marveč za zgoraj napominani dolžni delež, in ker vrh tega tožnica ni dokazala niti enega dejanskega momenta za tako zvezo mej vprašavnim dogovorom in njeno odpovedjo dolžnemu deležu, da bi se moralo sklepati, češ, ta odpoved je edino le pogojena od onega dogovora.

Res je tožnica soglasno s svojo zahtevo in v razveljavljenje dotičnih naredeb v toženčevem odgovoru ponudila dokaz s pričami in prisegami tudi o okolščini, da se je toženec dne 7. julija 1882, ko jej je izročil izjavo pod E, ustno zavezal plačati jej za odpoved dolžnemu deležu po hčeri Ernestini B. odškodnino v znesku 3000 gld.

Ne glede pa na to, da se jako težko spravi v soglasje ta trditev z navedeno povedbo v repliki, po koji je sprejela tožnica ono odškodnino za to, da se oprostí nasprotnik od zaveznosti k prepustitvi trgovine svojemu vnuku, prezreti se vendar ne morejo nastopni momenti.

Večkrat imenovana odpoved vršila se je namreč dne 14. oktobra 1879, tedaj več kot poltretje leto pred trjenim sklepom vprašavnega dogovora zaradi plačila 3000 gld., mej tem, ko se nasproti toženčevi tajitvi ni dokazalo, da se je ta že pred zadnjim dogovorom in posebno za dôbe one odpovedi zavezal h katerikoli odškodnini tožnici za napominano odpoved, ker se osobito v zapisniku A, obsegajočem to odpoved, ne navaja nobeno povračilo toženčevo, in ker, kakor dokazano, vprašavni dogovor o prepustitvi trgovine za ml. Franca K. ni vtemeljil nobene zaveznosti za toženca.

Po tem takem pa z vprašavnim dogovorom glede odškodnine, tudi ko bi bil proti toženčevi tajitvi dokazan s pričami in drugimi dokazili, nikakor ne bi bilo dognano, da je tožnici za njeno odpoved dolžnemu deležu za časa, ko se je sklenil oni dogovor, pristala sploh katera, tem manj pa predležeče vtrjevana tožbena pravica zoper toženca. Ako pa ni dokazana taka pravica, obsega uprašavni dogovor ustno darilno obljubo, ker toženec do takrat ni bil pravno zavezan k plačanju iztoženega povračilnega zneska. In ker, kakor začetkoma pojasnjeno, tožnica ni mogla vspesno nastopiti na podlagi ustnega darila brez dejanske izročitve, morala se je tožba naravnost odbiti, zaradi tega pa kot nepotrebna odpade razprava v dokaznih in pritožnih spisih razmotrivanega vprašanja, ali se je oni dogovor z zaslišanimi pričami dokazal ali ne.

Konečno se pa mora tudi uvaževati, da bi nedvojni povod toženčev k obljubi o napominani prepustitvi trgovine in v izjavi E ome-

njeni izplačitvi 3000 gld. ostal neispolnjen, ko bi se iz njegove obljube izpeljevala kakova pravica za tožnico in ne za njene ml. vnuke, in da bi potem, ker se mora ta povod smatrati, kakor vsak drug pogoj (§§. 901, 572. o. d. z.), nastopil isti učinek, kakor pri vsakem drugem resolutivnem pogoji.

Ako je namreč toženec, kakor priznava tožnica sama, namenil večkrat imenovano trgovino izrečno njenemu ml. vnuku in ne njej, in ako se z izjavo E z dne 7. julija 1882 že omenjeni znesek 3000 gld. ni določil na korist tožnici, marveč za izgojo, tedaj na korist njenim ml. vnukom, ako se je dalje, kakor se razvidi iz neizpodbijanega odloka št. 6, toženec kot sovaruh ml. K.-ovih otrok tem na korist odpovedal svoji pravici do povračila v znesku 2766 gld. 5 kr. ali vsaj 1605 gld., koji znesek priznava tudi tožnica, in ako govori toženec v svojem po tožnici sami predloženem pismu B o svojih dolžnostih glede „otrok“ in o tem, da teh ne bo nikdar pozabil: — vsiljuje se prepričanje, da je toženec nameraval s svojimi obljubami edino le onim ml. otrokom nakloniti koristi, ne pa tožnici. Ta namen pa bi se ne dosegel in bi bila po tem takem pomota v izrečnem povodu toženčevem k napominanim obljubam dognana, ako bi se hotelo slednje tolmačiti na korist tožnici, namesto njenim ml. vnukom, in ta pomota bi imela po navedenih zakonitih določbah posledico, da bi ugasnile dotične slučajne zaveznosti toženčeve.

Tožnica je zoper to sodbo vložila revizijsko pritožbo, vsled koje je najviše sodišče predrugačilo prvi razsodbi ter s sodbo z dne 2. novembra 1887, št. 9336 spoznalo:

Toženec Julij B. je le tedaj dolžan plačati tožnici Josipini K. namesto dolžnega deleža po njeni hčeri Ernestini B. rojeni K. obljubljeni odpravo 3000 gld. a. v. po odštetih že izplačanih 500 gld. v ostalem znesku 2500 gld. a. v. s 6°/_o, obrestmi od dne 7. julija 1883 v 14 dneh, ako tožnica priseže dopolnilno prisego: „Res je da se je toženec dne 7. julija 1882 pri izročitvi listine z dne 7. julija 1882 v E ad III. zavezal tožnici v listini omenjenih 3000 gld. plačati kot odškodnino za odpoved dolžnemu deležu po njeni hčeri Ernestini, in da je to obljubo sprejela tožnica.“

Razlogi:

Toženec priznava, da je sestavil in tožnici izročil listino z dne 7. julija 1882 pod E ad III., v koji se je zavezal plačati jej tekem

dveh let znesek 3000 gld., trdi pa, da ni bil nikakor zavezan plačati teh 3000 gld. in da tedaj obsega listina le darilno obljubo, ki zaradi manjkajočih zakonitih obličnostij ne vtemeljuje nobene tožbene pravice.

Temu nasproti povdarja tožnica, da se je odpovedala iz zapuščine po svoji hčeri (toženčevi soprogi) pristoječemu jej dolžnemu deležu le pod tem pogojem, da se ne proda k zapuščini spadajoča specerijska trgovina, marveč ohrani za tožničinega vnuka Frana, in da toženec ni spolnil te obljube, marveč prodal trgovino ter zaradi tega tožnici obljubil kot povračilo za to vprašavnih 3000 gld.

Ako se pokaže, da je ta okolščina resnična, pač ni mogoče dvmi, da izjava z dne 7. julija 1882 ne obsega darila, ker so obljubljeni 3000 gld. povračilo za vračno opravo, oziroma odškodnina za to, da se ni spolnila prvotno pogojena vračna oprava.

Toženec je priznal, da se je prodala specerijska trgovina, in tožnica je o tem, da se je toženec dne 7. julija 1882 pri izročitvi listine z dne 7. julija 1882 pod E ad III. zavezal tožnici plačati v tej listini omenjenih 3000 gld. kot odškodnino za odpoved dolžnemu deležu po njeni hčeri Ernestini in da je to obljubo sprejela, ponudila dokaz s pričami, ki se je tudi popolnoma posrečil.

Ker ste se pa, akoravno še le v protidokaznem spisu, grajali priči in ste v resnici ena sumljiva, druga zavržljiva, pripustiti se mora tožnica k dopolnilni prisegi; — ako se ta posreči, potem ne obsega izjava pod E darilne obljube in pritrđiti je tožbeni zahtevi.

b) Morajo priti stranke osebno k inrotulovanju pravnih spisov?

V pismeni pravdi tvrdke E. in F. v Trstu proti M. Š. iz Borovnice zavoljo 375 gld. 81 kr. razpisalo je c. kr. trgovsko in pomorsko sodišče v Trstu dan v inrotulovanje aktov.

Toženec M. Š. poslal je po svojem zastopniku svoje spise s posebno vlogo sodišču ter prosil, naj ono uradoma inrotulovanje zvrši.

C. kr. trgovsko in pomorsko sodišče v Trstu vrnilo je tožencu spise z odlokom, da imajo po § 418. o. s. r. k inrotulovanju aktov odvetniki sami prihajati in se v tem oziru nimajo zanašati na nikogar drugega iz česar sledi, da nasprotuje toženčeva vloga in v nji izrečena prošnja določbam o. s. r.

Zoper ta odlok vložil je toženec rekurz.

C. kr. nadsodišče v Trstu je z odločbo z dne 24. aprila 1887, št. 4477, rekurz zavrglo ter potrdilo odlok prve instance iz sledečih

razlogov:

Dvorni dekret z dne 23. julija 1792, št. 34. z. p. z., na kojega se sklicuje rekurent, tiče se inrotulovanja apelacijskih spisov, zadevajočih „na deželi“ ustno ali pismeno obravnovane pravde. Za predstojeci slučaj toraj ta dvorni dekret nikakor veljati ne more.

Troškom, ki bi nastali vsled potovanja k dnevnu, določenem v inrotulovanje aktov, izogniti se je s tem, da rekurentov zastopnik nadomesti kakega na mestu sodišča nastanjenega odvetnika.

Kar se pa tiče trditve rekurentove, da je v predstojčem slučaju izključen vsak povod prepiru pri inrotulovanji, ovržejo jo jasne besede § 245. o. s. r. Po vsem tem rekurent ni podal pravega vzroka za izjemo od občnega propisa (§§ 238, 241. in 418. o. s. r.), zadevajóčega osebno prihajanje strank k inrotulovanji aktov prve instance.

Zoper to rešitev nadsodišča vložil je M. Š. izvanredni revizijski rekurz, kateremu je najviše sodišče z odločbo z dne 12. aprila 1888, št. 4910, izvzemši zahtev za povračilo troškov, vgodilo, odločbo prve in druge instance razveljavilo ter prvi instanci vzkazalo, da ima razpisati novi dan za inrotulovanje spisov, to pa iz sledečih

razlogov:

O tem, če je zahtev pritoževalcev dopusten, soditi bi se imelo še le po izidu dneva, razpisanega v inrotulovanje aktov. Zavrnitev uprašavnega zahteva, ktera se je zgodila brez zaslišanja nasprotnika, izrekla se je tedaj prezgodaj in ker preti zavrnitev pritoževalcu s procesualnimi nasledki v taki meri, ki presega zakonite propise, vporabiti se je moral dvorni dekret z dne 15. februarja 1833, št. 2593, z. p. z.

Vendar pa se troški ne morejo prisoditi pritoževalcu, ker jih očitvidno ni provzročila nasprotna stranka.

c) Kedaj je ločenje zapuščine od dedičevega premoženja dopustno (§ 812. o. d. z.)

Inventar po pokojni N. L. dokazuje, da je posedovala sledeče imovine:

- a) premičnine razne vrste v posesti glavne dedičinje J. L. skupaj v vrednosti 1217 gld. 20 kr.
- b) terjatev za izposojene zemljeknjižne obveznice
skupaj 6300 gld. — kr.
katero dolguje nujna dedičinja A. R.
tedaj skupaj . . . 7517 gld. 20 kr.

Tekom še ne dognane zapuščinske razprave po N. L. zahteva nujna dedičinja A. R., naj se zasebno premoženje glavne dedičinje J. L. loči od zapuščinsko-imovinske mase, opiraje se na določno naredbo § 812. o. d. z.

Deželno kot zapuščinsko sodišče v Ljubljani je ta predlog z naredbo z dne 5. maja 1888., št. 3581 odbilo iz sledečih

r a z l o g o v :

V zmislu besedila in pomena § 812. o. d. z. ni potreba, da nujni dedič, koji se misli posluževati pravice tega paragrafa, dokaže nevarnost, da se združi zapuščinsko premoženje s tistim, katero ima dedič sam, marveč pristaja nujnemu dediču pravica, poprositi za separatio bonorum, če le nastane pri njem bojazen, da vstanavlja združenje navedenih mas nevarnost za njegovo terjatev.

Ali za to nujnemu dediču v § 812. o. d. z. naklonjeno dobroto sme on le takrat poprositi, kadar je očitno, da se zamore zapuščinska masa z osebno imovino dedičevo djansko združiti, o čem se pa v predležčem slučaju ne more govoriti, ker ima od 7517 gld. 20 kr. znašajočega zapuščinskega imetja prosilka zdatnejo večino: to je 6300 gld. v svoji oblasti, tedaj se jej ni bati, da bi se mogla ta svota z ostalim zapuščinskim imetjem, ne da bi ona (prosilka) v to dovolila, združiti.

V rekurzu, vloženem proti temu odloku, povdarja A. R., da jej preti nevarnost za svoj dolžni del zlasti s tem, da zamore univerzalna dedičinja tudi o tej imovini, katero hrani ona (A. R.), razpolagati, jo

prodati, zastaviti i. t. d., da je tedaj treba odstraniti to nevarnost, kar je le mogoče, če se univerzalni dedičinji odvzame razpolaganje z zapuščinsko imovino, in se nji postavi v to svrhu kurator.

Višje deželno sodišče v Gradci je z naredbo z dne 6. junija 1888., št. 5978., ta rekurz kot nevtemeljen zavrnilo, kazaje na tehtne razloge prvega sodnika in povdarjaje, da se že zaradi tega ne more govoriti o nevarnosti, katera bi pretila prosilki, ker se nahaja večina zapuščinskega imetja, namreč svota 6.300 gld. iz katere bi A. R. svojo terjatev gotovo tudi prejeti imela, v rokah prosilke, in da § 812. o. d. z. po svojem besedilu in pomenu vporabo separationis bonorum le takrat dopušča, kadar je sploh mogoče pomešanje v bistvenem smislu, to je, tako stopljenje zapuščinskih imovin z imovino dedičevo, da se one pozneje niti po vrednosti, niti po izviru ne dado več razločiti, o čem v tem slučaju, glede na kakovost večine zapuščinskega premoženja nahajajočega se pri A. R. in njenemu soprogu, ni govora.

Izvanrednega revizijskega rekurza v tej reči ni bilo.

P o.

d) Ali gre zapuščino prisoditi, ne da bi se bili poprej izračunili dolžni deleži polnoletnih nujnih dedičev (§ 174. ces. pat. z dne 9. avgusta 1854)?

Dne 8. januarja 1886. umrla je grofica N. N. zapustivša šestero polnoletnih otrok, ne da bi se bilo takrat vedlo, je-li zapustila kako izjavo poslednje volje ali ne. Vsled tega je deželno sodišče v Ljubljani z odlokom z dne 19. januarja 1886., št. 458. njene otroke obvestilo o tej smrti ter jih napotilo, oglasiti se dedičem iz naslova zakona, kar so nekateri izmed njih storili, drugi ne.

Še le nekaj dni pozneje našla se je pismena oporoška pokojne grofice, v kateri je imenovala svojo hčer komteso T. za glavno (univerzalno) dedičinjo veleč, da petero drugim otrokom — naklonivši jim nekatera volila — pripadajo le dolžni deleži.

Vsled tega preklicalo je razpravno sodišče poprejšno svojo naredbo z dne 19. januarja ter na podlogi od univerzalne dedičinje pogojno iz naslova oporoške oddane oglasitve dedičem vkrenilo, napraviti zapuščinski inventar, kar se je tudi zgodilo.

Kmalu potem dokaže komtesa T., da je o zapuščini svoje matere računjene pristojbine poplačala, dokaže, da so volilojemniki oziroma nujni dediči obveščeni o smrti grofice N. ter o vsebini oporoke in poprosi, ker drugih oporočnih pogojev, ki bi se imeli še poprej izvršiti, ni bilo, za prisojilo materine zapuščine.

Zapuščinsko sodišče je njeni prošnji s prisojilom z dne 17. decembra 1887. št. 9541 vstreglo.

Proti prisojilu vpoleži hči baronica R. roj. N. vgovor, povdarja, da je svojo zahtevo, dedovati po pokojni materi grofici N. dolžni delež, razpravnemu sodišču takoj naznanila, in da se mora dolžni delež potom zapuščinske razprave poprej izračuniti, preden se izroči zapuščina sama glavni dedičinji, ter prosi, naj se prisojilno pismo z dne 17. decembra 1887. razveljavi, glavnej dedičinji zaukaže, predložiti sodišču izkaz izračunjenja dolžnih deležev, ter naj se od sodišča na podlogi tega izkaza razpiše vnovič razprava, oziroma izroči kakemu notarju dovršitev te zapuščinske razprave.

Deželno sodišče v Ljubljani je z odlokom z dne 10. januarija 1888., št. 265 to zahtevo zavrnilo,

uvaževaje, da je glavna dedičinja komtesa T. svojo pravico, dedovati zapuščinsko imovino pokojne grofice N. dostojno izkazala ter tudi dokazala, da je vse dolžnosti, združene s to pravico, spolnila, zlasti tudi, da je zapuščinske pristojbine poplačala;

uvaževaje, da so se volilojemniki in nujni dediči, kakor se to razvidi iz zapuščinskih spisov, o tem, kar njim gre iz te zapuščine, praviloma obvestili;

uvaževaje, da so tedaj vsi pogoji §§ 149 in 174 ces. pat. z dne 9. avgusta 1854 za prisojilo zapuščine po pokojni grofici N. v korist imenovane glavne dedičinje dopolnjeni;

in uvaževaje, da zadržujeta inventarski zapisnik in zapuščinsko-razpravni izkaz vse podatke, potrebne za slučaj številnega zračunanja dolžnih deležev; da je tedaj nujnim dedičem na razpolaganje, svoje dotične zahteve predlagati glavni dedičinji, ne da bi, ker so vsi dediči polnoletni, imelo sodišče kak povod poslovati v tej zadevi.

Vsled priziva, vpoloženega od baronice K., je višje deželno sodišče v Gradi z odločbo z dne 1. februarja 1888., št. 1605 prisojilo deželnega sodišča Ljubljanskega kot prezgodaj izdano razveljavilo

uvaževaje, da ima zapuščinsko-razpravno postopanje ces. pat. z dne 9. avgusta 1854., št. 208. d. z. bistveno nalogo, zapuščinsko

imovino, kolikor ne zadeva pravnih ali kakih drugih zahtev, ki so med sabo v protislovji, zasledovati; po dedičih pozvedovati in pogoje za izročitev zapuščine dedinskim vdeležencem dognati, da se sme še le tedaj, ko je ta naloga povsem dovršena, zapuščinsko prisojilo izročiti;

uvaževaje, da dosedajno razpravljanje zapuščine grofice N. N. tega namena še ni doseglo, kajti o nujnih dedičih S. N. in E. gr. N. še ni razviditi, ali bodeta zahtevala dolžna deleža ali ne;

uvaževaje, da se je prva (S. N.) le o tem izjavila, da prekliče svojo pogojno iz naslova zakona oddano oglasitev dedičem ter se ni izrazila tudi o tem, ali misli posluževati se svojega prava do dolžnega deleža ali ne; drugi (E. gr. N.) pa se sploh še ni oglasil, zahteva li kako pravo v tej zapuščini, ali ne; on tudi potem, ko se je prvosodni nalog z dne 19. januarja 1888. št. 458., oglasiti se dedičem iz naslova zakona, razveljavil, ni bil več dolžan oglasiti se v zadevi svojih zahtev kot nujni dedič;

uvaževaje, da sploh še ni dognano, katere dolžne deleže ima ta zapuščina, oziroma glavna dedičinja v pošte vjemati, in komu da jih ima dati;

uvaževaje, da se v zapuščinskih spisih ne nahaja nobena izjava ali obravnava vdeležencev o številni količini dolžnih deležev, kar je v predležem slučaju tem bolj potrebno, ker niso vsi nujni dediči dolžnih deležev zahtevali;

in uvaževaje, da v očigled navedenim okolščinam dosedanji zapuščinski spisi nimajo dovolj tvarine za prisojilo zapuščinske imovine. Zarad tega se je prisojilo z dne 17. decembra kot prezgodno vničiti ter sodišču zaukazati moralo, naj zapuščinsko razpravo dogotovi in potem vkrene, kar velewa zakon.

Do tretje instance zadeva ni prišla.

(Opomba pisatelja.) Vsebina X. oddelka zakona z dne 9. avgusta 1854., št. 208. d. z. gre očividno na to, da se zapuščina umrlega brž ko moč dokonča in prisodi dedičem (§§ 149, al. 2., 151., 152., 174. ibidem in § 819. o. d. z.)

V § 819. o. d. z. in 174. gori navedenega zakona nahajamo predpise za izdajo prisojila, ni pa med njimi pogoja, da se mora prej, kot se vroči prisojilno pismo, tudi račun dolžnih deležev polnoletnih dedičev sestaviti.

Če se dalje premisli, da ima vsled N. V. sklepa z dne 2. januarja 1854. nujni dedič le pravico do po sodni cenitvi dognane

vrednosti svojega dolžnega deleža, da je bila vrednost predležeče zapuščinske imovine po sodnem inventaru praviloma in do pičice zračunjena, bi se glede na § 170. zakona z dne 9. avgusta 1854. vtegnilo misliti, da dozdajni podatki zapuščinske razprave ne kratijo nikakor pravice nujnih dedičev, dogovoriti se z glavnim dedičem o svoti pristojnega dolžnega deleža, ne da bi to branilo izdati prisojilo.

P o.

e) Zveza med storivcem in deležnikom po kazenskem zakonu.

A in B bila sta od okrajnega sodišča krivima spoznana, in sicer A tatvine po §§. 171 in 460 k. z., B pa deležnosti iste tatvine po §. 464 k. z. A je namreč pri potoku vidro zasačil, jo ubil, (kar je v tem slučaju smel storiti) in jo na svoj dom odnesel, akopram ga je nadzornik dotičnega lova opozoril bil, da si vidrinega trupla ne sme svojiti. B je pa potem vidrino meso in kožo prodal, denarje pa za A-ja in za se porabil.

A in B sta kaznjiva djanja sicer popolnoma obstala, pa se vendar vzklicala zoper sodbo prvega sodnika rekoč, da njuna djanja ne gre kvalifikovati kot tatvino oziroma deležnost tatvine.

Vzklicno sodišče je A-jevemu vzklicu vstreglo ter spoznalo, da njegovo djanje ni tatvina; A je bil torej obtožbe zaradi tatvine po §. 259. št. 3 k. p. r. oproščen. V razlogih se je naglašalo: po lovskih zakonih je dovoljeno vbijati škodljive živali kot: volkove, lisice, vidre itd. A je le vidro vbil in domu odnesel, vse drugo storil je B. (deležnik). Glede B-ja je pa vzklicno sodišče sodbo prvega sodnika potrdilo.

Zoper sodbo druge instance vrivajo se mi tehtni pomisleki.

Res je sicer, da v obče med storivcem in deležnikom kaznjivega djanja ni tako tesne zveze, da bi se moral, če se storivec obtožbe oprosti, zaradi tega tudi deležnik obtožbe oprostiti. V vseh slučajih namreč, v katerih pridejo storivcu osebne razmere v prid, n. pr. ker še ni 14 oziroma 10 let star itd. (§. 2 k. z.) se ima o djanji deležnikovem samostalno soditi brez ozira na sodbo o storivcu.

Če pa sodišče spozna, da storivčevo djanje sploh ne spada pod kazenski zakon, tudi deležnika ni moči po kazenskem zakonu soditi.

V našem slučaju bila bi toraj morala druga instanca tudi deležnika obtožbe oprostiti, ker je spoznala, da storivčevo djanje ni tatvina.

K—l.

f) Poostrenje kazni z uporabo § 265. k. z.

Prvi sodnik obsodil je Josipa S. zaradi prestopka razžalitve straže z besedo po § 313. k. z. z uporabo § 265. k. z. na 14 dni poostrenega zavora.

Vzklicu obtoženčevemu se je, v kolikor je meril zoper izrek o kazni, s sodbo z dne 26. avgusta 1887. l. št. 7915. vgodilo in sodba prvega sodnika v tej točki zaradi ničnostnega razloga § 281. št. 11. ovrгла.

Razlogi.

Mnenje prvega sodnika, da je pri prevladujočih obtežilnih okolščinah dovoljeno, z uporabo § 265. k. z. ustanovljeno kazni poostriti, ne da bi moralo biti to v dotičnej zakonovej določbi izrečeno, ali da bi nastopili pogoji § 260. črka b k. z., je krivo.

V § 265. k. z. je le določeno, kako se ima pri izmerjenji kazni v zakonitih mejah postopati in katero poostrenje se sme porabiti, če so pogoji za to. Nikakor pa v § 265. k. z. ni rečeno, da bi se smela vsaka kazni zavoljo prevladujočih obtežilnih okolščin poostriti, če tudi v dotični točki poostrena kazni za slučaj obtežilnih okolščin zažugana ni.

Ker je za razžalitev straže z besedo v § 313. k. z. zažugana kazni zavora od treh dni do enega meseca, je prvi sodnik s tem, da je obsodil obtoženca — vpiraje se le na § 265. k. z. — na 14 dni poostrenega zavora, prekoračil meje zakonovega kazenskega stavka. Vsled tega je njegova sodba po § 281. št. 11. k. p. r. nična in se je morala ovreči.

Književnost.

Pod to rubriko obljubili smo v 4. številki tega letnika svojim bralcem poročati o zanimivejih ocenah, katere bodo objavljene o načrtu novega nemškega državlanskega zakonika. Večina glasov, kateri so bili do sedaj slišati, ni vgodna delu kodifikatorne komisije. Izmed teoretikov je Dernburg, kakor so poročali listi, začetkom svojih predavanj v preteklem letnem tečaju izrekel tehtne pomisleke proti načrtu ter pristavil, da je povsem soditi, da bode se še mnogo let učil pruski „Landrecht“ a ne novi državljanski zakonik. Izmed avstrijskih učenjakov je nedavno Unger v Grünhutovem časopisu izrekel dvom, „ob wohl der überaus gründlich und gewissenhaft gearbeitete Entwurf eines bürgerlichen Gesetzbuches für das Deutsche Reich die höchsten